

NR. 499406/2020.

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI - SECȚIA A III-A CIVILĂ

Dosar nr. 16639/3/2013*

Spre a fi înaintată spre soluționare Înaltei Curți de Casație și Justiție

DOMNULE PREȘEDINTE,

Subsemnata, ( ) domiciliată în București, ( )
, în calitate de recurentă-pârâtă,

în contradictoriu cu:

intimatul reclamant Primarul Sectorului 3 București, cu sediul în Calea Dudești, nr.191, sector 3,
intimatul-pârât Primarul General al Municipiului București, cu sediul în B-dul Regina Elisabeta
nr. 47, Sector 5, București

intimatul pârât Municipiul București, prin Primarul General, cu sediul în B-dul Regina Elisabeta
nr. 47, Sector 5, București

în temeiul dispozițiilor art. 299 și a art. 304 alin. (1) pct. 5, 7, și 9 C.pr.civ, prezenta

CERERE DE RECURS

împotriva încheierii pronunțate la data de 15.10.2019 și a deciziei civile nr. 1473/13.11.2019
(denumită în continuare „Decizia recurată”) pronunțată de Curtea de Apel București Secția a III-a
Civilă în dosarul mai sus rubricat prin care solicităm ca prin hotărârea pe care o veți pronunța în
soluționarea prezentei cereri să dispuneți admiterea recursului și pe cale de consecință:

1. cu privire la încheierea din data de 15.10.2019, modificarea acesteia în sensul admiterii
cererii formulate de ( ) de a înlătura din probatoriu înscrisurile depuse la filele
140-150 volumul III dosar Curte de Apel în temeiul art. 139 C.pr.civ.;
2. cu privire la Decizia recurată:
  - a. în principal, casarea Deciziei recurate cu trimiterea cauzei spre rejudecare
instanței care a pronunțat-o în temeiul art. 313 C.pr.civ.;
  - b. în subsidiar, modificarea Deciziei recurate în sensul:
    - b1. Respingerii apelului formulat de apelantul-reclamant și menținerea sentinței
civile nr. 2217/20.12.2013 pronunțate de Tribunalul București;
    - b2. Admiterii apelului formulat de apelantul-reclamant, modificarea sentinței
civile nr. 2217/20.12.2013 pronunțate de Tribunalul București în sensul
respingerii excepției lipsei de interes și admiterii excepției lipsei calității
procesuale active a reclamantului;

b3. Admiterii apelului formulat de apelantul-reclamant, modificarea sentinței civile nr. 2217/20.12.2013 pronunțate de Tribunalul București în sensul respingerii excepției lipsei de interes și pe fond respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

Pentru toate ipotezele, solicităm obligarea intimaților la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru a dispune în sensul celor solicitate, solicităm instanței de judecată să aibă în vedere următoarele motive.

I. SITUAȚIA DE FAPT RELEVANTĂ PENTRU SOLUȚIONAREA CAUZEI

A. RECUNOAȘTEREA DREPTULUI DE PROPRIETATE AL PÂRÂTEI ÎN JUSTIȚIE

1. Subscrisa am dobândit în urma contractului de cesiune autentificat sub nr. 1396/20.08.2004 toate drepturile rezultând din formularea Notificării nr. 3357/2001 formulată în baza Legii nr. 10/2001 în legătură cu imobilele aflate în patrimoniul Primăriei Municipiului București care au făcut parte din fosta moșie Dudești - Cioplea.
2. Deși la dosarul constituit în urma notificării formulate în baza Legii nr. 10/2001 au fost depuse toate înscrisurile necesare, inclusiv raportul de expertiză întocmit de expert privind identificarea imobilelor și constatarea stării lor de fapt, autoritățile au refuzat constant soluționarea, ceea ce a determinat-o pe reclamantă să demareze o serie de litigii împotriva autorităților.
3. Aceste demersuri s-au concretizat în următoarele categorii de dosare:
  - a) Cereri de obligare a autorităților să soluționeze cererile:
    - (i) Prin sentința 348/02.04.2004 (conform îndreptării prin încheierea din data de 28.05.2004) pronunțată de Tribunalul București a admis cererea autorului pârte și a dispus obligarea Municipiului București prin Primarul Municipiului București de a emite o dispoziție motivată asupra cererii de restituire în natură a imobilului situat în str Liviu Rebreanu nr. 4 compus din teren liber construcții (parte a fostei moșii Dudești Cioplea), preluat fără titlu valabil;
    - (ii) Prin sentința 1373/26.10.2006 pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. 24505/3/2006, instanța a dispus obligarea Primarului General al Municipiului București să emită dispoziție motivată care să constituie răspuns la notificarea nr. 3357/2001;
    - (iii) Prin sentința 1167/03.10.2006 pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. 24405/3/2006, instanța a dispus obligarea Primarului General al Municipiului București să emită dispoziție motivată asupra cererii de restituire în natură a

imobilelor indicate în notificarea 3357/2001, individualizate prin raportul de expertiză prezentat de reclamantă;

Primarul Municipiului București a procedat la emiterea Dispozițiilor nr. 4333 și 4334 din 18.05.2005, și a Dispoziției nr. 12680 din 22.07.2010.

b) După apariția Deciziei XX/19.03.2007 pronunțată de ICCJ în procedura recursului în interesul legii, în condițiile în care autoritățile persistau în refuzul de a soluționa notificarea formulată în baza Legii nr. 10/2001 în integralitatea sa, reclamanta a formulat multiple cereri în urma cărora instanțele de judecată, după verificarea fondului cererilor, au dispus restituirea în natură a imobilelor:

- (i) Prin sentința 1471/01.10.2008 pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. 4068/3/2008, instanța a dispus restituirea în natură în proprietatea reclamantei a imobilului teren în suprafață de 1468,18 mp - lotul 15, anexa XII la raportul de expertiză întocmit de expert _____;
- (ii) Prin sentința 324/09.03.2009 pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. 42283/3/2008, instanța a dispus restituirea în natură în proprietatea reclamantei a imobilului teren în suprafață de 1857,24 mp - anexa XXVI la raportul de expertiză întocmit de expert _____;
- (iii) Prin sentința 420/29.02.2008 (astfel cum a fost lămurită prin încheierea din data de 28.03.2008) pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. 4071/3/2008, instanța a dispus restituirea în natură în proprietatea reclamantei a imobilului teren în suprafață de 3231,73 mp - lotul 58, anexa IV la raportul de expertiză întocmit de expert _____;
- (iv) Prin sentința 895/13.07.2009 pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. 47921/3/2008, instanța a dispus restituirea în natură în proprietatea reclamantei a imobilului teren în suprafață de 2375 mp astfel cum a fost identificat prin raportul de expertiză întocmit de expert _____, după ce a realizat o cercetare la fața locului și a reținut că terenul se află în afara parcului Titan, fiind parțial amenajat ca parcare neautorizată;
- (v) Prin sentința 419/29.02.2008 (astfel cum a fost lămurită prin încheierea din data de 28.03.2008) pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. 3890/3/2008, instanța a dispus restituirea în natură în proprietatea reclamantei a imobilului teren în suprafață de 2249,34 mp - lot 39, anexa XIV la raportul de expertiză întocmit de expert _____.

4. Deși suntem într-un stat de drept care ar trebui să funcționeze după principiul supremației Constituției ce garantează proprietatea privată și al egalității societății civile cu statul (prin autoritățile sale), nu a fost suficient pentru subsemnata să parcurg procedurile judiciare în două rânduri, cu parcurgerea tuturor căilor de atac, ci sunt în continuare forțată să mă apăr

în fața justiției în cadrul demersurilor autorităților statului de anulare a drepturilor obținute pe cale judiciară, după cum voi explica în continuare.

B. CONDUITA RECLAMANTULUI PRIMARUL SECTORULUI 3 BUCUREȘTI DE A CONTESTA ORICE DISPOZITIE EMISĂ ÎN TEMEIUL LEGII NR. 10/2001

5. Astfel cum am explicat anterior, subsemnata am obținut în urma parcurgerii procedurilor judiciare emiterea a 4 dispoziții de restituire în natură a unor imobile teren, parte din fosta moșie Dudești-Cioplea, respectiv dispoziția 4333/18.05.2005 contestată în prezenta cauză și alte 3 dispoziții pe care Primarul Sectorului 3 București le-a contestat după cum urmează:

B.1. Contestarea Dispoziției 4334/18.05.2005 de către Primarul Sectorului 3 București a fost apreciată de instanțele de judecată ca fiind lipsită de interes

6. Dispoziția nr. 4334/18.05.2005 a fost contestată în cadrul dosarului nr. 45299/3/2011 în această pricină, Primarul sectorului 3 București a invocat următoarele:
- (i) terenul restituit prin dispoziție ar constitui zonă de agrement - spațiu verde, parte a parcului Titan, inclus în proprietatea publică a statului;
  - (ii) terenul restituit prin dispoziție face parte din terenul atribuit în folosință gratuită de către CGMB prin Hotărârea 95/1998 către Consiliul Local Lector 3 pe termen de 49 de ani în vederea realizării obiectivului de utilizare publică Centrul Administrativ Titan;
  - (iii) Conform PUG aprobat prin Hotărârea CGMB nr. 269/2000 imobilul restituit ar fi amplasat într-o zonă edificabilă, urmărindu-se construirea unui imobil cu afecțiune publică de natură a determina caracterul public al proprietății statului;
  - (iv) Primarul Sectorului 3 a invocat faptul că imobilul ar face parte din categoria imobilelor afectate de amenajări de utilitate publică ce nu pot fi restituite în natură, prevăzută de art. 10.3 din HG nr. 250/2007, deși dispoziția contestată fusese emisă în anul 2005, adică cu 2 ani înainte ca actul normativ invocat să existe; în concret, pe de o parte se invoca faptul ca terenul ar fi parc public/zonă de agrement, iar pe de altă parte că ar fi inclus într-o zonă constructibilă (nu zonă verde - parc sau zona de agrement) cu destinație de obiectiv de utilitate publică generică (adică fără o identificare certă).
  - (v) Primarul Sectorului 3 a mai invocat faptul că imobilul restituit ar face parte din domeniul de aplicare al legii 18/1991 și nu al Legii nr. 10/2001, motiv pentru care Dispoziția contestată ar fi nelegală.
7. Prin sentința nr. 144/30.01.2014 Tribunalul București a respins cererea ca fiind lipsită de interes reținând că: (a) nu exista niciun act normativ de trecere a terenului din domeniul privat în domeniul public, (b) Prefectul Municipiului București în exercitarea controlului de legalitate a concluzionat că nu există motive care să justifice atacarea dispoziției, (c)

nulitatea dispozitiei atacate ar conduce la întoarcerea imobilului în patrimoniul Municipiului București și nu în patrimoniul Sectorului 3 a Municipiului București, în condițiile în care Primăria Sectorului 3 nu deține în proprietate sau administrare imobilul, (d) puterea de lucru judecat a altor hotărâri judecătorești impune a se reține că imobilul se afla în domeniul privat al Municipiului București.

8. Prin decizia nr. 1090R/18.06.2014 Curtea de Apel București a păstrat această soluție a lipsei de interes a Primarului Sector 3 București în atacarea dispozitiei de restituire în natură a imobilului reținând că: (a) reclamantul nu justifică folosul practic ce ar rezulta din soluționarea favorabilă a pretenției sale, (b) necesitatea generică a protejării unui interes general și al înlăturării unei încălcări a normei imperative nu poate constitui interesul cerut pentru formularea acțiunii în justiție, nefiind un interes propriu al reclamantului din speță, (c) Primarul sectorului 3 nu se numără printre persoanele legitimate expres prin lege pentru formularea acțiunii, altele decât cele vătămate prin încheierea pretins nelegală a actului atacat.
9. Asadar printr-o soluție irevocabilă, instanțele de judecată au reținut că Primarul Sectorului 3 nu are interes în atacarea unei dispozitii de restituire a unui imobil în natură în condițiile în care imobilul restituit facea parte din domeniul privat al Municipiului București anterior emiterii dispozitiei de restituire.

B.2. Contestarea Dispoziției 13249/18.05.2005 de către Primarul Sectorului 3 București a fost apreciată de instanțele de judecată ca fiind neîntemeiată

10. Dispoziția nr. 13249/18.05.2005 a fost contestată în cadrul dosarului nr. 23190/301/2011; în această pricină, Primarul sectorului 3 București a invocat următoarele:
- (i) Imobilul nu putea fi restituit în natură deoarece acesta făcea parte din domeniul public al Municipiului București, fiind supus unor amenajări destinate nevoilor publice ale comunității locale, respectiv Piața Agroalimentară Râmnicu Sărat, al cărei amplasament s-ar fi aflat în administrarea Consiliului Local al Sectorului 3.
11. Prin sentința nr. 17128/12.11.2014 Judecătoria Sector 3 București a respins cererea Primarului Sector 3 ca neîntemeiată apreciind că: (a) Dispoziția atacată a fost emisă pentru a pune în executare sentința civilă nr. 419/29.02.2008 pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr. 3890/3/2008 de obligare la soluționarea notificării formulate în temeiul Legii nr. 10/2001, (b) din perspectiv interesului, instanța a apreciat ca reclamantul ar avea interes în condițiile în care imobilul ar reveni în patrimoniul Sectorului 3 (nota noastră: se invocase un drept de administrare), (c) față de faptul că emiteria Dispoziției contestate este rezultatul punerii în executare a unei alte hotărâri judecătorești în care s-a reținut că terenul întrunea condițiile legale pentru a fi restituit în natură, instanța nu poate proceda la o nouă analiză a situației de fapt reținute prin respectiv a hotărâri judecătorești irevocabilă și stabilită cu putere de lucru judecat de către o altă instanță.

12. Așadar, cererea a fost respinsă ca neîntemeiată, pe fond reținându-se ca apărare, puterea de lucru judecat a hotărârii de obligare la soluționarea notificării.
13. Prin **decizia 413 A/03.02.2017** Tribunalul București a menținut soluția primei instanțe, argumentând că: (a) puterea de lucru judecat ar fi fost greșit reținută de prima instanță întrucât ambele părți confirmă că este vorba de 2 terenuri diferite, însă (b) în condițiile în care terenul inclus în dispoziția atacată cuprinde o platformă betonată în suprafață de 1931 mp fără autorizație de construire și teren liber în suprafață de 2249,34 mp, fără a se suprapune cu Piața Râmnicu Sărat astfel cum rezultă din experiza judiciară dispusă în cauză, în mod corect a fost emisă dispoziția de restituire în natură.
14. Prin decizia 633R/13.12.2017 Curtea de Apel București a menținut soluția din apel și deci și pe cea din primă instanță apreciind că (a) raportat la concluziile raportului de expertiză în sensul că pe terenul restituit nu există decât o platformă betonată, (b) terenul nefiind afectat de utilități publice și (c) pe teren nu există nicio piață.
15. Așadar, criticile Primarului Sector 3 s-au dovedit a fi nefondate în condițiile în care terenul era liber și neafectat în fapt de nicio amenajare de utilitate publică.

B.3. Contestarea Dispoziției 12680/22.07.2010 de către Primarul Sectorului 3 București a fost apreciată de instanțele de judecată ca fiind neîntemeiată

16. Dispoziția nr. 12680/22.07.2010 a fost contestată în cadrul dosarului nr. 46681/3/2012; în această pricină, Primarul sectorului 3 București a invocat următoarele:
  - (i) Imobilul nu putea fi restituit în natură pe cale unei dispoziții emise în temeiul Legii nr. 10/2001 deoarece acesta ar fi intrat sub incidența Legii nr. 18/1991, fiind aflat la dispoziția Subcomisiei locale de fond funciar a Sectorului 3 București.
17. Prin sentința civilă nr. **232/28.02.2014** Tribunalul București a reținut că (a) reclamantul ar avea interes în contestarea dispoziției din perspectiva protejării posibilității sale de a îndeplini atribuțiile ce îi revin în materia legilor fondului funciar (încheierea din data de 29.11.2013), (b) terenul restituit a făcut parte din moșia Dudești Cioplea și se afla în intravilanul Municipiului București la data preluării abuzive, astfel că terenul este supus regimului Legii nr. 10/2001 și nu Legii nr. 18/1991.
18. Prin decizia civilă nr. **462A/14.10.2005** Curtea de Apel București a menținut soluția primei instanțe în sensul apreciind că (a) terenul restituit prin dispoziția 12680/22.07.2010 face parte din domeniul de aplicare al Legii nr. 10/2001, (b) reclamantul nu a prezentat nicio dovadă în sensul că terenul ar fi fost supus reglementărilor legilor fondului funciar, ba chiar înscrisuri care provin chiar de la Primăria Sectorului 3 București au relevat contrariul susținerilor reclamantului, respectiv faptul că terenurile ce au aparținut fostei moșii Dudești Cioplea nu figurează în arhivele privind patrimoniul fostei CAP Dudești, acest teren făcând parte din intravilanul Municipiului București, proprietatea privată a CGMB.

B.4. Efectul pozitiv al autorității de lucru judecat. Considerații teoretice

19. Spre deosebire de noua reglementare care tratează autoritatea de lucru judecat în cadrul Codului de procedură civilă, în vechea reglementare autoritatea de lucru judecat era tratată ca instituție juridică de drept material (prezumție legală irefragabilă).
20. Astfel, potrivit art. 1200 pct. 4 din Codul civil de la 1864, „sunt prezumții legale acelea care sunt determinate special prin lege, precum ... 4. Puterea ce legea acorda autorității lucrului judecat”, iar art. 1202 alin. (2) din Codul civil 1864 stabilește că „nici o dovadă nu este primită împotriva prezumției legale, când legea, în puterea unei asemenea prezumții, anulează un act oarecare, sau nu da drept de a se reclama în judecată”.
21. În consecință, ceea ce s-a statuat deja pe cale judiciară nu mai putea fi supus încă o dată analizei, nefiind permisă nici măcar proba contrarie, căci nu discutăm de o prezumție relativă, ci de una absolută, irefragabilă.
22. Aceasta este interpretarea corectă care a fost în mod constant reținută în practică. De exemplu, într-o decizie a ICCJ¹ pe această chestiune s-a reținut foarte clar că „potrivit art. 1200 pct. 4 și art. 1202 alin. (2) C. civ., puterea de lucru judecat este considerată o prezumție legală, ca manifestare pozitivă a lucrului judecat, ceea ce presupune că o constatare jurisdicțională (în sensul de soluție a raportului litigios dedus judecătii), făcută printr-o hotărâre judecătorească, este prezumată a exprima adevărul și nu trebuie contrazisă printr-o altă hotărâre. Pe de altă parte, excepția puterii lucrului judecat, ce poate fi invocată în temeiul art. 166 C. proc. civ., se corelează cu dispozițiile art. 1201 C. civ. valorificând efectului negativ al lucrului judecat, în sensul că un proces terminat, având același obiect, aceeași cauză și purtat între aceleași părți nu mai poate fi reluat.

Această distincție relevă funcțiile diferite ale puterii lucrului judecat, respectiv, aceea de prezumție și de excepție procesuală, în primul caz având efect în plan probator, iar în al doilea caz producând consecințe în materia limitării exercițiului dreptului la o nouă acțiune având același obiect, aceeași cauză și între aceleași părți.

Spre deosebire de excepția autorității de lucru judecat, care presupune o identitate de acțiuni (sub aspectul obiectului, părților și cauzei juridice), care împiedică repetarea judecătii și care determină o soluție ce nu antamează fondul cauzei, prezumția de lucru judecat este aplicabilă în situația în care, în lipsa triplei identități menționate, existența unei judecătii anterioare impune consecvență în noua judecată, în sensul că ceea ce s-a constatat și s-a statuat printr-o hotărâre nu trebuie contrazis prin alta. În acest din urmă caz, instanța nu respinge acțiunea pe excepție, ci analizează fondul cauzei, valorificând în cadrul acestei analize probele administrate, inclusiv prezumția de lucru judecat.”

¹ Decizia 442/2015 - Publicată în www.scj.ro din 12 februarie 2015; SURSA: scj.ro

23. Dat fiind faptul că Dispoziția a cărei nulitate se discută în cauză a fost emisă în anul 2005, regimul juridic al autorității de lucru judecat trebuie raportat la vechea reglementare. Subsemnata cer instanței din prezenta cauză, ca analizând fondul să țină cont de efectul pozitiv al hotărârilor pronunțate în pricinile anterioare. Subsemnata nu invoc o autoritate de lucru judecat sau o putere a lucrului judecat în senul art. 166 din C.pr.civ. 1865.
24. Trebuie făcută o distincție clară între cele două noțiuni, în funcție de efectele hotărârii definitive, după cum urmează:
- a) efectul pozitiv - constituie temeiul juridic al executării dispozitivului hotărârii (eficiența activă), respectiv puterea ce conferă persoanelor în favoarea cărora au fost pronunțate dispozițiile hotărârii dreptul de a folosi mijloacele legale pentru executarea acelor dispoziții;
  - b) efectul negativ - se exprimă prin împiedicarea unei noi judecăți pentru faptele și pretențiile soluționate prin hotărâre.
25. În doctrină^[1], s-a reținut că vorbim de aspectul pozitiv al autorității de lucru judecat atunci când nu sunt întrunite condițiile excepției autorității de lucru judecat (tripla identitate de elemente: părți, obiect, cauză), dar, potrivit hotărârii judecătorești definitive anterioare, există o identitate de chestiune litigioasă între aceleași părți, fapt care obligă instanța sesizată cu un al doilea litigiu să țină seama de ceea ce s-a decis deja în prima hotărâre și să își sprijine propriul rationament pe dezlegările jurisdicționale anterioare, în măsura în care acestea au legătură și influențează chestiunea litigioasă dedusă judecătii ulterior.
26. În ipoteza în care se valorifică instituția efectului pozitiv al autorității de lucru judecat, într-un litigiu ulterior celui în care s-a pronunțat hotărârea definitivă pe care acesta se întemeiază, instanța va soluționa cauza pe fond, iar nu în temeiul excepției autorității de lucru judecat. Soluționând cauza pe fond, însă, această instanță ulterioară este ținută - strict în ceea ce privește identitatea de chestiune litigioasă - de cele statuate în hotărârea anterioară, ca de un dat juridic (lucru judecat) pe care nu-l mai poate pune în discuție și nu-l mai poate modifica diferit, ci acesta va fi punctul de pornire de la care își va dezvolta în continuare rationamentul juridic, în funcție de circumstanțele concrete ale noii pricini deduse judecătii.
27. Așadar, deși nu este necesară întrunirea unei triple identități de elemente (părți, obiect, cauză) ca în cazul excepției autorității de lucru judecat, pentru a opera aspectul pozitiv al autorității de lucru judecat trebuie întrunite cumulativ două condiții: identitatea de părți și identitatea de chestiune litigioasă.

[1] - Aspecte privind distincția dintre excepția autorității de lucru judecat și efectele autorității de lucru judecat, precum și specificul motivării hotărârii judecătorești în analiza acestora, grefate pe o soluție jurisprudențială, Pandectele Române 4/2017, pag. 103 și următoarele.

28. Mai trebuie avut în vedere că dată fiind relativitatea efectelor lucrului judecat, este nevădită existența identității de părți, pentru ca ceea ce s-a stabilit juridic anterior să impună cu putere de lucru judecat într-un nou proces^[2].

B.5. Dezlegările irevocabile date de instanțele de judecată în litigiile anterioare se impun cu puterea lucrului și în cauza de față (Efectul pozitiv al autorității de lucru judecat)

29. Primarul Sectorului 3 București a contestat toate dispozițiile emise de Primarul Municipiului București în temeiul Legii nr. 10/2001, acestea fiind respinse fie ca lipsite de interes, fie ca neîntemeiate.

30. Astfel instanțele au reținut: fie că anularea dispozițiilor nu ar fi de natură să conducă la realizarea unui interes propriu al reclamantului, fie ca criticile sale sunt neîntemeiate întrucât imobilele ce fac parte din fosta moșie Dudești Cioplea au fost anterior emiterii dispozițiilor contestate parte din domeniul privat al Municipiului București și nu erau afectate de vreo amenajare de utilitate publică care să justifice reținerea vreuneia din excepțiile de la principiul restituirii în natură.

31. Aspectele tranșate prin litigiile anterioare, multe la număr și care au presupus alocarea unor eforturi considerabile pentru a le susține de subsemnata în vârstă de 86 ani, trebuie avute în vedere de instanța investită cu soluționarea prezentei cauze.

32. În concret, în măsura în care se va ajunge la soluționarea pe fond a cererii de chemare în judecată, solicităm instanței de judecată să rețină puterea de lucru judecat a hotărârilor judecătorești anterioare, respectiv a faptului că în condițiile în terenul care face obiectul cauzei era liber la data emiterii Dispoziției contestate (neocupat în fapt de niciun element - construcție sau rețele de utilitate publică sau elemente de investiții publice), atunci să respingă cererea reclamantului ca fiind neîntemeiată.

33. În acest sens, efectul pozitiv al chestiunii litigioase din cauzele anterioare solutionate irevocabil corelat cu probele care dovedesc în mod cert caracterul liber/neocupat al terenului (în cazul de față concluziile Raportului de expertiză întocmit de expert Bulborea Dumitru și completat în 3 rânduri la dispoziția din oficiu a instanței de apel în al doilea ciclu procesual) trebuie să conducă la o singură concluzie: terenul era restituibil în natură, motiv pentru care Dispoziția contestată în prezenta cauză a fost în mod legal și temeinic emisă, cu consecința respingerii cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

[2] v. Juridic, București 2013, pag. 963.

- Noul cod de procedura civilă comentat și adnotat, vol I, Ed Universul

II. PARCURSUL PROCESUAL AL CAUZEI

A. CEREREA DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ ȘI SOLUȚIA PRONUNȚATĂ DE PRIMA INSTANȚĂ

34. Prin acțiunea formulată de reclamantul Primarul Sectorului 3 București, în contradictoriu cu pârâții Primarul General al Municipiului București și _____, înregistrată pe rolul Judecătoriei sectorului 3 București, sub nr. 11302/301/2012, la data de 29 martie 2012, solicitând instanței ca, prin hotărârea pe care o va pronunța, să declare nulitatea absolută a Dispoziției primarului general nr. 4333/18.05.2005, prin care s-a dispus restituirea în natură în proprietatea pârâtei _____ a imobilului - teren format din Lotul 71 Anexa 1 - str. Liviu Rebreanu, nr. FN, în suprafață de 112.339,19 mp.
35. În motivarea cererii, secțiunea II, pag. 3-6 reclamantul invocă 3 motive de nulitate:
- Terenul face parte din domeniul public al Municipiului București cu destinație de public și zonă de agrement;
  - Terenul nu ar intra în domeniul de aplicare al Legii 10/2001, fiind reglementat de legile fondului funciar;
  - Terenul a fost supus unor amenajări destinate deservirii nevoilor publice ale comunității locale, respectiv zonă de agrement - spațiu verde în cadrul parcului Titan (pag. 5, par. 4 din cererea de chemare în judecată).

IMPORTANT:

- RECLAMANTUL NU A INVOCAT CA TERENUL AR FI FOST DESTINAT REALIZĂRII OBIECTIVULUI DE UTILITATE PUBLICĂ CENTRU ADMINISTRATIV TITAN, CI DOAR FAPTUL CĂ AR FI ZONA DE AGREMENT - SPATIU VERDE IN CADRUL PARCULUI TITAN.
- INSTANȚA NU PUTEA EXTINDE OBIECTUL JUDECĂȚII (DETERMINAT PRIN MOTIVAREA IN FAPT SI IN DREPT) IN CADRUL APELULUI IN REJUDECARE ÎN AL DOILEA CICLU PROCESUAL.

36. Cauza a fost declinată la Tribunalul București care a pronunțat sentința civilă nr. 2217 din 20 decembrie 2013, prin care a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtului primarul general al Municipiului București, a admis excepția lipsei de interes în promovarea cererii, a respins cererea formulată în contradictoriu cu pârâțul primarul general al Municipiului București, pentru lipsa calității procesuale pasive și a respins cererea formulată de reclamantul primarul sectorului 3 București, în contradictoriu cu pârâții Municipiul București și _____, pentru lipsă de interes.
37. Însă Tribunalul București NU s-a pronunțat nici asupra fondului ȘI NICI ASUPRA EXCEPȚIEI LIPSEI CALITĂȚII PROCESUALE ACTIVE A RECLAMANTULUI, excepție invocată de subsemnata prin notele ședință formulate în fața Tribunalului București la termenul din data de 28.10.2013, pentru considerentul că reclamantul nu face parte din categoria persoanelor enumerate

limitativ de Legea nr. 10/2001 cu drept de a ataca dispoziția emisă în baza acestui a normativ².

B. SOLUȚIA PRONUNȚATĂ ÎN APELUL FORMULAT DE RECLAMANT

38. Prin Decizia civilă nr. 435/A din 30 septembrie 2015 a Curții de Apel București, secția a III-civilă și pentru cauze cu minori și de familie, apelul declarat de reclamant a fost respins c nefondat, fiind menținută ca legală și temeinică hotărârea pronunțată de prima instanță.

C. SOLUȚIA PRONUNȚATĂ ÎN RECURSUL RECLAMANTULUI ȘI INDICAȚIILE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE PENTRU REJUDECAREA APELULUI

39. Prin Decizia civilă nr.108/22.01.2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția I civilă, instanța de recurs a admis recursul formulat de Recurentul Primarul Sectorului 3 al Municipiului București împotriva Deciziei nr. 435A din 30.09.2015 a Curții de Apel București Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și familie, a casat decizia recurată și a trimis cauza spre rejudecare aceleiași instanțe de apel.
40. Instanța de recurs a reținut în mod corect că reclamantul a formulat 3 motive de nulitate, respectiv cele indicate la par. 35 de mai sus. Primele două motive, respectiv apartenența la domeniul public și incidenta legilor fondului funciar au fost transate, instanța de recurs reținând în mod corect lipsa de temeinicie. În ceea ce privește cel de-al treilea motiv, instanța de recurs a apreciat că nu a fost pe deplin stabilită situația de fapt, motiv pentru care a casat decizia pronunțată în apel și a trimis cauza spre rejudecare în apel:

„pentru verificarea în concret a interesului procesual al reclamantului, instanța de apel în rejudecare, se va raporta și la dispozițiile art. 10.1 și 10.3 etc. din HG 498/2003 prin care au fost aprobate Normele metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001, în vigoare la data emiterii dispoziției atacate

Ca atare, instanța de apel, va putea să dispună orice probe va considera că sunt pertinente, concludente și utile pentru lămurirea situației de fapt a cauzei din perspectiva celor afirmate de către recurentul-reclamant să stabilească printr-o cercetare judecătorească efectivă, raportat la elementele de fapt ale spetei, prin administrarea nemijlocită a probelor, dacă terenul restituit prin dispoziția atacată făcea parte la data restituirii, din parcul Titan, dacă era amenajat ca zonă de agrement ori dacă pe acesta se găseau alte amenajări de utilitate publică de interes local (al subdiviziunii administrativ teritoriale, respectiv sector 3) și dacă cele constatate au legătură cu atribuțiile legale ale recurentului-reclamant prevăzute de Legea nr. 215/2001³”

² Notă: excepția lipsei calității procesuale active a reclamantului a fost invocată în fața primei instanțe pentru anumite motive și a rămas nesolutionată; aceeași excepție a fost invocată și în recurs, dar pentru alte motive.

³ Pag. 15, par. 3, 4.

41. O altă mențiune importantă din considerentele deciziei de casare este și cea de la pag. 13, par. 6 potrivit cu care:

„cu toate acestea, pentru verificarea însușirilor acestui interes personal în ipostaza sa procesuală, este necesară raportarea la motivele de nulitate invocate, astfel cum acestea sunt circumstanțiate de parte”.

42. Prin urmare, în rejudecarea apelului, instanța ar fi trebuit ca în limitele motivelor de nulitate, astfel cum au fost invocate prin cererea de chemare în judecată, atât ca motive de fapt, dar și de drept, să se realizeze o stabilire deplină a situației de fapt la care să se aplice normele legale.

III. ARGUMENTARE ÎN DREPT. MOTIVE DE NELEGALITATE

A. CU PRIVIRE LA ÎNCHEIEREA RECURATĂ

43. La termenul din data de 15.10.2019 subsemnata am solicitat îndepărtarea înscrisurilor din cuprinsul probatoriilor administrate motivat de faptul ca acestea nu sunt certificate în raport de dispozițiile art. 139 C.pr.civ. potrivit cu care partea care a depus un înscris în copie certificată are obligația să prezinte originalul înscrisului.
44. În cazul de față nici măcar partea nu a depus un înscris certificat, ci a declarat că nu deține originalul, motiv pentru care nu l-ar putea certifica.
45. În aceste condiții, se impunea ca instanța de apel să înlăture din probatoriu aceste înscrisuri ca neindeplinind cerințele legale pentru a putea reprezenta o veritabilă probă cu înscrisuri.
46. Criticăm soluția instanței de a evita pronunțarea asupra cererii subsemnate. Soluția adoptată de a analiza pe fond aceste înscrisuri ulterior este lipsită de orice temei legal. Nu ne aflăm în situația în care legea ar fi lăsat judecătorului o marjă de apreciere (ca în cazul lipsei răspunsului la interogatoriu), ci instanța ar fi trebuit să admită cererea subsemnatei și să dispună respingerea administrării probei cu înscrisurile depuse.

B. NERESPECTAREA INDICAȚIILOR DISPUSE DE ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ÎN BAZA ART. 315 ALIN. (1) C.PR.CIV.

47. Deși prin decizia recurată instanța de apel a reținut că ar fi urmat dispozițiile obligatorii dispuse de Înalta Curte de Casație și Justiție în baza art. 315 C.pr.civ., în realitate soluția pronunțată în cauză nu este rezultatul îndeplinirii măsurilor dispuse de instanța de recurs.
48. În concret, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut:
- „de asemenea, pentru verificarea în concret a interesului procesual al reclamantului, instanța de apel în rejudecare, se va raporta și la dispozițiile art. 10.1 și 10.3 etc. din HG 498/2003 prin care au fost aprobate Normele metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001, în vigoare la data emiterii dispoziției atacate.*

Ca atare, instanța de apel, va putea să dispună orice probe va considera că sunt pertinente concludente și utile pentru lămurirea situației de fapt a cauzei din perspectiva celor afirmat de către recurentul-reclamant să stabilească printr-o cercetare judecătorească efectivă raportat la elementele de fapt ale speței, prin administrarea nemijlocită a probelor, dacă terenul restituit prin dispoziția atacată făcea parte la data restituirii, din parcul Titan dacă era amenajat ca zonă de agrement ori dacă pe acesta se găseau alte amenajări de utilitate publică de interes local (al subdiviziunii administrativ teritoriale, respectiv sector 3) și dacă cele constatate au legătură cu atribuțiile legale ale recurentului-reclamant prevăzute de Legea nr. 215/2001" (pag. 15, par. 2 și 3).

„cu toate acestea, pentru verificarea însușirilor acestui interes personal în ipostaza sa procesuală, este necesară raportarea la motivele de nulitate invocate, astfel cum acestea sunt circumstanțiate de parte" (pag. 13, par. 6).

49. În consecință, instanța de apel în punerea în aplicare a măsurilor dispuse de instanța de control judiciar, trebuia să facă, circumstanțiat la motivele de nulitate și la motivele de fapt invocate de reclamant, o analiză în două trepte:
- a) Să stabilească situația de fapt din 2 perspective raportat de motivele de anulare cu care era învestită instanța:
    - (i) dacă terenul restituit făcea parte din parcul Titan la data restituirii;
    - (ii) dacă era amenajat ca zonă de agrement ori dacă pe acesta se găseau alte amenajări de utilitate publică de interes local.
  - b) Să stabilească dacă cele constatate în prima etapă au legătură cu atribuțiile legale ale reclamantului.
50. Așadar, Înalta Curte de Casație și Justiție a casat ca să se stabilească foarte clar situația de fapt și numai în raport de aceasta, să se verifice în ce măsură atribuțiile primarului vizau elementele identificate în fapt.
51. În raportul de expertiză întocmit în rejudecarea apelului de către expert 1 completat în 3 rânduri la dispoziția instanței, s-a reținut că:
- a) "Imobilul litigios a constituit obiectul material al HCGMB nr. 95/1998"⁴;
  - b) „Pe terenul cauzei nu sunt amenajări de utilitate publică ale Sectorului 3 și nici zone de agrement”⁵;
  - c) „terenul restituit la data de 18.05.2005 nu are clădiri, resturi de amenajări care ar fi existat înainte de anul 2005, așa cum arată și raportul de expertiză extrajudiciară întocmit de ing. . . . înainte de emiterea Dispoziției Primarului General care

⁴ A se vedea răspunsul la obiectivul nr. 5 din din raportul de expertiză (pag. 7 a raportului)

⁵ A se vedea ultima propoziție din răspunsul la obiectivul nr. 8 din din raportul de expertiză (pag. 10 a raportului)

a identificat doar terenurile libere de construcții. De altfel viceprimarul capitalei, în Adresa nr. 527/02.04.1999 recunoaște lipsa investițiilor⁶;

52. Instanța însă a ignorat situația de fapt rezultată din probatoriu și a considerat că atâta vreme cât terenul în cauză a fost vizat de Hotărârile CGMB nr. 95/1998 și 147/24.06.1999, acesta nu putea fi restituit în natură, motiv pentru care a dispus anularea dispoziției de restituire.
53. Însă Înalta Curte de Casație și Justiție a cerut să se stabilească dacă terenul facea parte din parc, dacă era amenajat ca zona de agrement și dacă pe teren se găseau amenajări de utilitate publică (zona de agrement-parc, precum stâlpi de iluminat, alei, locuri de joacă, amenajamente peisagistice, etc specifice motivului de fapt invocat). Prin urmare, în opinia ÎCCJ era relevantă situația în fapt de terenului și nu cea rezultând din înscrisuri, căci dacă ar fi fost suficient să se verifice situația din scripte, atunci acest lucru s-ar fi realizat direct de către ÎCCJ în recurs, nefiind nevoie de casare pentru o cercetare judecătorească efectivă a situației faptice.
54. Trebuie avut în vedere că dispoziția ÎCCJ de a se verifica situația faptică nu este deloc întâmplătoare deoarece regula în materie o reprezintă restituirea în natură și numai excepțional acordarea de măsuri reparatorii. Tocmai de aceea, în cazul imobilelor afectate de investiții de interes public s-a stabilit că primează interesul public numai în măsura în care acesta nu au fost începute. Prin urmare, trebuia verificat la fața locului starea de fapt de la momentul restituirii, nefiind suficient să se facă o analiză a mențiunilor din evidențele autorităților publice.
55. Prin urmare, nu este suficientă destinația scriptică, ci trebuie constatată o stare de fapt care să justifice aplicarea excepției de la regula restituirii în natură.
56. Mai mult, dispozițiile art. 10.1 din Normele metodologice de aplicare trebuie coroborate cu art. 10.3 din aceleași Norme care instituie obligația entității investite cu soluționarea notificării de a verifica destinația actuală. Acesta este motivul pentru care ICCJ a ordonat administrarea de probe "pentru lamurirea situației de fapt a cauzei din perspectiva celor afirmate de recurentul-reclamant ... și să stabilească printr-o cercetare judecătorească efectivă, raportată la elementele de fapt ale speței, prin administrarea nemijlocită a probelor" dacă terenul era parte a parcului și dacă era amenajat ca zonă de agrement ori "dacă pe acesta se găseau ale amenajări de utilitate publică de interes local".
57. Analizând decizia pronunțată în rejudecarea apelului constatăm că cerințele instanței de control au fost nesocotite deoarece chiar rezultatele cercetării situației de fapt au fost înlăturate atunci când instanța a procedat la aplicarea legii.
58. În concret, instanța de apel a ignorat faptul că terenul era liber, neocupat în nicio formă de vreă investiție privind vreun obiectiv de utilitate publică de interes local.

⁶ A se vedea răspunsul la obiectivul nr. 9 din raportul de expertiză (pag. 10 a raportului)

59. Istoricul prezentat de expertul judiciar în cadrul celei de-a treia completare a raportul depusă la termenul din 11.09.2018 ar fi trebuit să ridice instanței de apel niste întrebări. Astfel expertul a arătat printre altele, că:

- a) în evidentele autorităților încă din anul 1976 era vizată construirea unui Centru Civic de cartier - etapa 1980;
- b) pentru cincinalul 1980-1985 se urmărea stabilirea unei documentații de urbanism privind proiectul de sistematizare a Centrului Civic de Cartier Titan;
- c) în 1994 prin Hotărârea consiliului local nr. 62/07.12.1994 se aprobă construcția spitalului ANNA pe un teren situat în Centrul de Cartier Titan;
- d) în 1998 Primăria Sectorului 3 prin Adresa 176/09.03.1998 solicită inițierea unui proiect de hotărâre pentru construirea Noului Centru administrativ al sectorului 3, terenul fiind rezervat din anii 1960, fiind reluat în anii 1970, dar pentru care nu s-au găsit fondurile necesare.

60. Așadar instanța de apel ar fi trebuit să rețină că a existat o intenție a autorităților de a edifica un centru administrativ, însă în condițiile în care mai bine de 35 de ani nu s-a realizat în fapt nimic, nefiind alocate resurse, nu se justifică refuzul la restituire, ci dimpotrivă în considerarea principiului restituirii în natură coroborat cu faptul că terenul era liber, neocupat și neafectat efectiv de niciun element, decizia Municipiului București de a emite dispoziția de restituire în natură a fost în mod legal emisă.

61. În concluzie, va solicităm să rețineți că instanța de apel a nesocotit dispozițiile obligatorii ale instanței de recurs întrucât deși a administrat probele necesare lămuririi situației de fapt, la aplicarea legii a ignorat situația de fapt rezultat al probatoriului administrat la ordinul instanței de recurs.

62. În raport de această constatare, se impune: fie încadrarea acestei critici în art. 304 pct. 5, caz în care se impune casarea și trimiterea spre rejudecarea apelului, fie casarea și hotărârea asupra fondului pricinii în scopul aplicării corecte a legii la împrejurări de fapt ce au fost deplin stabilite în baza art. 314 C.pr.civ. În acest sens, se vor avea în vedere argumentele din secțiunea III. E.

C. DECIZIA A FOST PRONUNȚATĂ CU ÎNCĂLCAREA FORMELOR DE PROCEDURĂ PREVĂZUTE SUB SANȚIUNEA NULITĂȚII, ÎNTRUCÂT A SOLUȚIONAT CAUZA PE FOND FĂRĂ A SE PRONUNȚA PE EXCEPȚIA LIPSEI CALITĂȚII PROCESUALE ACTIVE A RECLAMANTULUI

63. Înalta Curte de Casație și Justiție prin decizia nr. 108/2016 a reținut în prezentarea parcursului judiciar că:

- a) după declinarea cauzei în primă instanță de la Judecătoria sector 3 la Tribunalul București, "pârâta a formulat note de ședință prin care a invocat excepția lipsei calității procesuale active, pentru considerentul că reclamantul nu

face parte din categoria persoanelor enumerate limitativ de Legea 10/2001 cu drept de a ataca dispoziția emisă, precum și că în ipoteza în care s-ar admite acțiunea, bunul ar reintra în patrimoniul Municipiului București” (pag. 4, par. 7);

b) „Tribunalul nu s-a mai pronunțat asupra excepției lipsei calității procesuale active, întrucât cererea a fost respinsă în integralitatea sa în temeiul celorlalte excepții procesuale anterior analizate” (pag. 6, par. 3);

64. Așadar, instanța de apel, în rejudecarea apelului ar fi trebuit să se pronunțe asupra motivelor de apel privind excepția lipsei de interes și a lipsei calității procesuale pasive a Primarului Municipiului București (ceea ce a făcut), iar în ipoteza în care găsit neîntemeiată excepția lipsei de interes (ceea ce s-a întâmplat) să procedeze la judecata fondului cauzei, inclusiv a excepției lipsei calității procesuale active a reclamantului deoarece pe această chestiune nu s-a pronunțat nicio instanță.
65. În opinia noastră, acestei excepții nu i se poate da o soluție direct în recurs, fiind necesar ca partea care a invocat-o să beneficieze de dublu grad de jurisdicție.
66. Mai mult, cercetând ceea ce prima instanță ar fi trebuit să facă, se impunea instanței de apel regula stabilită prin art. 137 alin. (1) C.pr.civ. potrivit cu care instanța se pronunță mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care fac de prisos, în tot sau în parte cercetarea în fond a pricinii.
67. Pronunțarea unei instanțe judecătorești asupra unei excepții procesuale nu poate fi una implicită sau probabilă, aptă de a fi dedusă prin supoziții și presupuneri ale părților.
68. În procedura civilă există un principiu potrivit cu care *„judecătorul trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut”*. Or, în cazul de față, pur și simplu judecătorul a omis să se pronunțe asupra unui mijloc de apărare fundamental în dezlegarea cauzei, respectiv asupra excepției lipsei calității procesuale active.
69. Omisiunea unei instanțe de a se pronunța asupra unei excepții procesuale invocate în fața sa reprezintă un caz de necercetare a fondului.
70. Aceste critici se circumscriu motivului de casare prevăzut de art. 304 pct. 5, iar în temeiul art. 312 alin. (5) se impune casarea și trimiterea cauzei spre rejudecare în apel.

D. HOTĂRÂREA CUPRINDE MOTIVE STRĂINE DE NATURA PRICINII

71. Instanța de apel avea obligația ca în rejudecarea apelului să urmeze instrucțiunile instanței de recurs care a dispus casarea și trimiterea spre rejudecare, dar în limitele investiției instanței atât raportat la limitele apelului, cât și raportat la limitele cererii de chemare în judecată.
72. Pentru a stabili dacă instanța prin decizia recurată a depășit aceste limite și a pronunțat soluția cu indicarea unor motive strine de pricină, trebuie în prealabil să determinăm limitele investiției instanței. Aceste limite sunt stabilite de reclamant, respectiv apelant în contextul principiului disponibilității și cu observarea dreptului la apărare al pârâtului.

73. În concret, în primă instanță, reclamantul a solicitat constatarea nulității dispoziției de restituire pentru 3 motive de nulitate care au fost de altfel și inventariate de ICCJ în decizi nr. 108/2016 astfel:
- „astfel, reclamantul a susținut că la momentul emiterii dispoziției atacate, (1) terenul în litigiu făcea parte din domeniul public al municipiului București, (2) că era supus unor amenajări destinate deservirii nevoilor publice ale comunității locale, respectiv parc public și zonă de agrement, și totodată că (3) era un teren cu destinație agricolă și, ca atare supus regimului juridic al Legii nr. 18/1991, iar nu celui din Legea nr. 10/2001” (pag. 12 par. 4)*
74. Prin cererea de apel, apelantul-reclamant a criticat soluția primei instanțe invocând următoarele:
- Instanța de fond, în mod greșit, a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtului Primarul general al Municipiului București;
  - Instanța de fond, în mod greșit, a admis excepția lipsei de interes a subscrisului;
  - Terenul restituit în natură pârâtei a fost supus unor amenajări destinate deservirii nevoilor publice ale comunității locale, respectiv zonă de agrement - spațiu verde în cadrul parcului Titan, fapt pentru care Primarul General al Municipiului București trebuia să aibă în vedere legile care interesează ordinea publică, în speță dispozițiile Legii nr. 213/1998, ale HG nr. 250/2007 privind aprobarea normelor metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001.
75. Prin urmare, raportat la limitele învestirii instanțelor în fond și apel, instanța nu putea dispune anularea dispoziției de restituire pe motiv că terenul restituit ar fi fost destinat construirii obiectivului de utilitate publică reprezentat de Centrul Administrativ Titan, ci numai la motivele de drept și de fapt invocate, respectiv acela că terenul ar fi fost destinat deservirii nevoilor publice ale comunității locale, respectiv zonă de agrement - spațiu verde în cadrul parcului Titan.
76. Regula fundamentală a devoluțiunii „tantum devolutum quantum iudicatum”, reprezintă interdicția pentru părți de a schimba cadrul procesual, de a se folosi de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât cele invocate în primă instanță, în motivarea apelului ori prin întâmpinare și, de asemenea, interdicția schimbării calității părților, a cauzei sau obiectului cererii de chemare în judecată, precum și a formulării de pretenții noi. Devin astfel incidente dispozițiile art. 292 și 294 C.pr.civ., care însă au fost încălcate de instanța de apel în condițiile în care pe fond a anulat Dispoziția de restituire pentru alte motive de fapt decât cele cu care a fost învestită.
77. Prin anularea dispoziției pentru alt motiv de nulitate decât cel cu care a fost învestită, motiv de nulitate care nici măcar nu a fost pus în discuția părților, instanța a încălcat principiul disponibilității, dar și dreptul la apărare al subscrisei, pronunțând o soluție bazată pe motive străine de cele ale pricinii.

78. O astfel de modalitate de soluționare a unei cauze care privește anularea unei dispoziții de restituire în natură a unui imobil preluat abuziv de stat reprezintă, pe de o parte, un simulacru de proces echitabil, pe de altă parte, o vătămare gravă a principiilor de bază ale procesului civil.
79. Așadar, în speță instanța admite susțineri (greșite, de altfel) pe care și le invocă singură, fără a face parte din sfera investiției, fără a le pune în discuția părților și fără a respecta dreptul la apărare al părții pârâte.
80. Această conduită atrage incidența automată a art. 304 pct. 7 C. pr. civ., respectiv a art. 304 pct. 5 C. pr. civ. .
81. Pe de o parte, potrivit pct. 7 al art. 304 C. pr. civ., *“modificarea sau casarea unor hotărâri se poate cere în următoarele situații, numai pentru motive de nelegalitate: [...] 7. când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se sprijină sau când cuprinde motive contradictorii ori străine de natura pricinii”*.
82. Or, Curtea de Apel București a *„identificat”*, pe cont propriu, un motiv străin de cererile primite și și-a admis singură acest motiv. Se vor avea în vedere și concluziile puse la apelantul-reclamant reținute în cadrul încheierii de dezbateri prin care acesta a invocat exclusiv apartenența terenului la parc și zona de agrement, fără a invoca destinația terenului pentru realizarea unui obiectiv de utilitate publică constând în Centru administrativ Titan.
83. Această argumentare a instanței de apel reprezintă un caz grav de încălcare a unui principiu fundamental al procesului civil, anume principiul disponibilității părților.
84. Este de domeniul evidenței că o instanță nu poate invoca alte motive de nelegalitate ale unui act contestat de un particular - orice precedent contrar ar transforma-o din organ de jurisdicție, care se raportează la limitele investiției, în organ de control inchiuzitorial, competent să stabilească de unul singur obiectul procesului, fără intervenția părților.
85. În doctrină s-a reținut că *“instanța judecătorească este obligată să statueze asupra cererilor solicitate de către părți, fără a putea depăși, ca regulă, cadrul procesual trasat de acestea în exercitarea acțiunii civile, atât sub forma cererilor în justiție, cât și a apărărilor. Excepțiile de la acest drept trebuie să fie expres prevăzute de lege”*[2]. Chiar dacă trimiterea se raportează la un tratat care se referă la noul cod de procedura civilă, rationamentul este valabil și în privința vechiului cod de procedura care reglementează prezenta cauză.
86. Or, nu suntem în prezenta vreunei norme care să permită instanței să invoce din oficiu noi motive de nelegalitate ale actului ce face obiectul unui litigiu.
87. Mai mult, instanța de casare stabilise deja ca raportarea se va face la motivele de nulitate invocate, astfel cum sunt acestea circumstanțiate de parte.

[2] G

, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, Vol. I, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 37.

88. Câtă vreme principiul disponibilității este de esența procedurii civile, instanța de judecată r va avea niciodată posibilitatea de a invoca mai mult decât partea. A admite arguendo teză contrară ar însemna că reclamantul ar putea solicita instanței să realizeze o investigație p cont propriu a întregului act, urmată de invocarea oricăror temeuri găsite relevante d judecător.
89. O asemenea ipoteză nu ar anihila doar principiul disponibilității procesuale, ci și sensu procesului civil în ansamblul său - instanțele de judecată ar dobândi o poziție inchizitorială în care ar lucra în favoarea intereselor reclamantului, în loc de a își păstra echidistanța față de un cadru procesual stabilit de părți. În acest sens s-a arătat că “nu trebuie recunoscuti posibilitatea judecătorului de a schimba, din oficiu, cauza cererii de chemare în judecată și în considerarea faptului că o asemenea modificare, practic, s-ar face exclusiv în favoarea reclamantului (greu de crezut că un judecător care a schimbat cauza ar respinge ulterior cererea; dimpotrivă, schimbarea cauzei s-ar face pentru a se admite cererea), afectându-se astfel obligația de imparțialitate a instanței și, prin urmare, dreptul pârâtului la un proces echitabil [...]”.
90. Raportat la cele de mai sus, este evident că instanța de apel a admis pe fond cererea reclamantului prin analiza unor temeuri/argumente străine de cadrul procesual dedus judecății. Acest aspect atrage de sine stătător incidența cazului de casare reglementat de art. 304 pct. 7 C. pr. civ.
91. Pe de altă parte, temeiurile invocate pe cont propriu de Curtea de Apel București nu au fost puse niciodată în discuția părților. Argumentul reținut de judecător (în contul reclamantului) este lipsite de temei, dar pârâta i nu a avut efectiv posibilitatea de a se apăra, de a formula un punct de vedere.
92. O astfel de manieră de soluționare a unei cauze nesocotește cele mai elementare garanții ale dreptului la un proces echitabil - subscrisa nu am beneficiat nici de dreptul de a formula apărări față de cele invocate pe cont propriu de însăși instanța de judecată, nici de a propune probe pentru a demonstra netemeinicia acestor afirmații. Astfel, prima instanță a încălcat o pleiadă de principii fundamentale ale procesului civil:
- a) Principiul contradictorialității,
  - b) Dreptul la apărare;
  - c) Principiul legalității;
  - d) Corolar al tuturor celor de mai sus, principiul dreptului la un proces echitabil reglementat de:
    - (i) art. 6 alin. (1) C. pr. civ. - “Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. În acest scop, instanța este datoare să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecății.”

- (ii) Art. 6 alin. (1) al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale: "Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. [...]".
93. După cum s-a arătat într-o constantă practică a Înaltei Curți de Casație și Justiție, conduita unei instanțe de a se pronunța asupra unor argumente care nu au fost puse în discuția părților reprezintă un temei de nulitate de ordine publică a hotărârii:
- a) *"Procedând astfel, decizia instanței de apel este lovită de nulitate, întrucât, în procesul civil, părțile au posibilitatea legală de a participa în mod activ la desfășurarea judecării, atât prin susținerea și dovedirea drepturilor proprii, cât și prin dreptul de a combate susținerile părții potrivnice și de a-și exprima poziția față de măsurile pe care instanța le poate dispune.*
- Aceste drepturi legale ale participanților la judecată sunt asigurate prin respectarea unui principiu fundamental al procesului civil, principiul contradictorialității, căruia instanța, la rândul ei, trebuie să i se supună.*
- Pentru asigurarea contradictorialității în procesul civil, instanța are obligația de a pune în discuția părților toate aspectele de fapt și de drept pe baza cărora va soluționa litigiul.*
- Nerespectarea acestui principiu, care asigură implicit și respectarea dreptului la apărare, este sancționată cu nulitatea hotărârii.*
- Mai mult, noțiunea de proces echitabil presupune respectarea și aplicarea principiului contradictorialității, cât și a dreptului la apărare, iar potrivit art. 129 alin. 1 c.pr.civ., judecătorul are îndatorirea să facă respectate și să respecte el însuși principiul contradictorialității și celelalte principii ale procesului civil.*
- Pentru considerentele expuse, recursul a fost admis, decizia nr. 389 A/2006 a fost casată și cauza a fost trimisă spre rejudecarea apelului declarat de reclamant, aceleiași instanțe." (Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I civilă și de proprietate intelectuală, Decizia civilă nr. 2508/20.03.2007)^[3].*
- b) *"Neacordarea cuvântului în fond, pentru ca părțile să-și expună temeiurile de drept și de fapt ale acțiunii sau pentru combaterea lor, reprezintă incontestabil o încălcare și a dreptului la apărare.*

^[3]<http://www.sci.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=81955>

Potrivit art. 129-130 C. proc. civ., instanțele sunt datoare, în virtutea rolului lor activ să pună în discuția părților orice împrejurare de fapt sau de drept care pot duce la dezlegarea pricinii, fără să restrângă drepturile procesuale ale părților ce decurg din principiul contradictorialității” (Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I civilă și de proprietate intelectuală, Decizia civilă nr. 7705/3.12.2008)^[4].

94. În acest condiții incident devine temeiul de casare prevăzut de art. 304 pct. 5 C. pr. civ.
95. Totodată, admitând o acțiune prin analiza unui motiv străin de cadrul procesual dedus judecății, Sentința atacată reprezintă un caz de nejudicare a fondului, în sensul dispozițiilor art. 312 alin. (6) C. pr. civ.

E. DECIZIA A FOST PRONUNȚATĂ CU ÎNCĂLCAREA SAU APLICAREA GREȘITĂ A LEGII

E.1. Dispoziția nr. 4333/18.05.2005 a fost emisă cu respectarea dispozițiilor Legii nr. 10/2001 în forma de la data emiterii acesteia, terenul fiind liber, neocupat

96. Forma Legii nr. 10/2001 la data emiterii deciziei de restituire contestate în cauză stabileau:

Art. 1 alin. (1) - Imobilele preluate în mod abuziv de stat, de organizațiile cooperatiste sau de orice alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, precum și cele preluate de stat în baza Legii nr. 139/1940 asupra rechizițiilor și nerestituite se restituie, de regulă în natură, în condițiile prezentei legi.

Art. 1 alin. (2) În cazurile în care restituirea în natură nu este posibilă se vor stabili măsuri reparatorii prin echivalent.

Art. 2 alin. (2) Persoanele ale căror imobile au fost preluate fără titlu valabil își păstrează calitatea de proprietar avută la data preluării, pe care o exercită după primirea deciziei sau a hotărârii judecătorești de restituire, conform prevederilor prezentei legi.

Art. 6 alin. (1) Prin imobile, în sensul prezentei legi, se înțelege terenurile, cu sau fără construcții, cu oricare dintre destinațiile avute la data preluării în mod abuziv, precum și bunurile mobile devenite imobile prin încorporare în aceste construcții, inclusiv terenurile fără construcții afectate de lucrări de investiții de interes public aprobate, dacă nu a început construcția acestora;

Art. 7 alin. (1) - De regulă, imobilele preluate în mod abuziv se restituie în natură.

Art. 10 alin. (1) - În situația imobilelor preluate în mod abuziv și demolate total sau parțial restituirea în natură se dispune pentru terenul liber și pentru construcțiile rămase nedemolate, urmând să se respecte documentațiile de urbanism legal aprobate, iar

^[4]<http://www.sci.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=42890>

pentru construcțiile demolate și terenurile ocupate măsurile reparatorii se stabilesc prin echivalent.

97. Din ansamblul dispozițiilor legale citate se desprinde principiul potrivit cu care imobilele preluate abuziv de regulă se restituie în natură, iar numai în cazuri excepționale se procedează la acordarea de măsuri reparatorii. Acest principiu este în acord cu dispozițiile art. 44 din Constituția României potrivit cu care, "dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege"
98. Potrivit art. 53 din Constituție, "*(1) exercitiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a morali publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor... (2) restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății*" [subl.ns.].
99. Prin urmare, restrângerea exercițiului dreptului de proprietate privată a pârâtei ar fi fost legală numai dacă erau îndeplinite cumulativ următoarele condiții:
- a) Restrângerea dreptului să fie stabilită numai prin lege, nu prin act administrativ, fie el și cu caracter normativ; în cazul de față, dispozițiile Legii 10/2001 nu prevăd că în cazul în care imobilul preluat abuziv ar fi destinat construirii unor noi obiective de utilitate publică acesta nu este restituibil în natură, ci numai pe calea normelor metodologice (act administrativ) s-a prevăzut o asemenea ipoteză (care însă nu este corectă după cum vom argumenta mai jos);
  - b) Restrângerea exercițiului dreptului să fi fost necesară într-o societate democratică; în cazul de față, dacă autoritățile ar fi dorit ca terenul să fie utilizat pentru realizarea unui obiectiv de utilitate publică, respectiv construirea unui centru administrativ, atunci ar fi trebuit să întocmească o documentație de aprobare a obiectivului de utilitate publică și să aloce resurse pentru realizarea întocmai a acestuia, însă nu a făcut-o vreme de 35 de ani; însă încadrarea formală urbanistică a Imobilului în PUZ-ul adoptat în anul 1999 nu reprezintă decât un abuz al autorităților care de fapt refuză să respecte proprietatea privată a unui cetățean; or, un asemenea comportament nu este nicidecum unul necesar într-o societate democratică, fiind de fapt expresia abuzului constant al autorităților care cu greu au emis dispoziția după mai multe proceduri judiciare, pentru ca mai apoi să procedeze la invalidarea acesteia sub pretextul realizării unui proiect inițiat încă din anii 1980;
  - c) Restrângerea exercițiului dreptului să fi fost proporțională cu situația care a determinat-o; în cazul de față, nu putem avea în vedere vreo proporționalitate deoarece autoritățile nu au restrâns temporar exercitiul dreptului în raport de vreo situație anume, ci chiar au lipsit de substanță însuși dreptul de proprietate fără vreo justificare concretă prin pronunțarea deciziei recurate;

- d) Restrângerea exercițiului dreptului să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății; în cauză instanța de apel reține că dacă Dispoziția ar fi fost emisă mai târziu, respectiv după adoptarea art. 10 alin. (4) din Legea nr. 10/2001 (forma valabilă începând cu data de 12.10.2005⁷) atunci restituirea în natura ar fi fost legală; or, este în mod cert discriminatoriu ca pentru notificări formulate în aceeași perioadă, dar soluționate la momente de timp diferite, notificările să primească soluții diferite; în realitate modificările aduse Legii 10/2001 începând cu 12.10.2005 nu au făcut decât să clarifice situația imobilelor preluate abuziv și nu să producă o modificare a regimului juridic aplicabil. Mai mult, în condițiile în care normele de aplicare au suferit modificări, fără ca textul explicitat să se schimbe, este cert că modificarea normelor a avut scopul de a clarifica sensul acestora și nu de a schimba regimul juridic;
- e) Restrângerea exercițiului dreptului să nu aducă atingere existenței dreptului; în cazul de față, parata a obținut o hotărâre judecătorească prin care Municipiul București a fost obligat la restituire, autoritatea a emis dispoziția de restituire în natură, pentru ca mai apoi pe calea unei alte hotărâri judecătorești dreptul de proprietate să fie anulat.
100. În concluzie, interpretarea și aplicarea legii trebuie să se facă în acord cu Constituția, iar instanța de recurs trebuie să cerceteze atent situația și să constate că nu există niciun impediment pentru restituirea imobilului în natură.

E.2. Inexistența vreunui impediment la restituire în natură

101. Instanța de apel a reținut în decizia recurată că terenul în cauză ar fi fost afectat din punct de vedere urbanistic unei funcțiuni, unei edificări de utilitate publică în sensul art. 10 alin. (1,2) din Legea nr. 10/2001, astfel cum aceste dispoziții au fost explicitate prin art. 10.1 din Normele metodologice de aplicare, motiv pentru care terenul nu putea fi restituit în natură, restituirea în natura fiind prohibită normativ în mod expres și imperativ.
102. Raționamentul instanței de apel este eronat, fiind rezultatul interpretării și aplicării greșite la situația de fapt rezultată în urma administrării probatoriului în lumina dispozițiilor instanței de casare, astfel cum vom demonstra în continuare.
103. În primul rând, imobilul nu a fost afectat de realizarea unui obiectiv de utilitate publică întrucât:
- a) Hotărârea CGMB nr. 95/1998 vorbește de atribuirea în folosința Consiliului local sector 3 în scopul realizării obiectivului de utilitate publică Centrul administrativ Titan, urmând să se realizeze un proiect de urbanism zonal prin grija Primăriei Sectorului 3, iar Planul urbanistic zonal să fie aprobat de CGMB, inclusiv procedura de realizare a obiectivului menționat; din conținutul acestui document rezulta că anterior s-ar fi declarat de

⁷ Art. 10 alin. (4) din Legea 10/2001 în forma aplicabilă începând cu data de 12.10.2005 - Se restituie în natură inclusiv terenurile fără construcții afectate de lucrări de investiții de interes public aprobate, dacă nu a început construcția acestora, ori lucrările aprobate au fost abandonate

utilitate publica obiectivul Centrul administrativ Titan, urmand ca ulterior să se aprobe PUZ si procedura de realizare; însă potrivit art. 8 din Legea nr. 33/1994, *“Declararea utilității publice se face numai după efectuarea unei cercetări prealabile și condiționat de înscrierea lucrării în planurile urbanistice și de amenajare a teritoriului, aprobate conform legii, pentru localități sau zone unde se intenționează executarea ei”*; așadar potrivit legii operatiunile ar fi trebuit sa aiba alt parcurs, respectiv întâi înscrierea lucrării în planurile urbanistice și de amenajare a teritoriului, apoi efectuarea unei cercetări prealabile si in cele din urma declararea obiectivului ca fiind de utilitate publică; în plus, procedura de realizare a obiectivului nu a fost aprobată de CGMB niciodată;

- b) Mai mult, există o neconcordanță între denumirea așa-zisului obiectiv public Centru Administrativ Titan și PUZ-ul aprobat prin Hotararea 147/24.06.1999 care se referă la Centrul de Cartier Titan cu privire la care nu se mai mentioneaza ca ar fi obiectiv de utilitate publică; se va observa ca nici în preambulul acestei Hotarari din 1999 nu se invoca hotărârea anterioară din 1998;
- c) Lipsa caracterului de obiectiv de utilitate publică a Centrului de Cartier Titan rezultă și din analiza Contractului de concesiune încheiat de Primăria sectorului 3 cu SC SRL în care s-a reținut ca din totalul de 12,1 ha se acordă în concesiune concesionarului numai o parte, respectiv mai puțin suprafata aferentă construcției Primăriei Sectorului 3 (art. 1), iar concesionarul are prerogativa exclusivă de a lua orice decizie pentru alegerea subiecților cărora le va transfera propriile drepturi de proprietate asupra imobilelor realizate sau în curs de realizare (art. 9.4); din contract rezultă că concesionarul va ridica anumite construcții (parte a Centrului de Cartier Titan) pe care le va înstrăina terților, iar concedentul se va alege cu construcția unui sediu de primarie; în acest context, constatăm că cel mult sediul de primarie ar putea fi un obiectiv de utilitate publică, restul terenului fiind destinat ridicării unor constructii cu functiuni multiple in beneficiul exclusiv al concesionarului constructor; este cert deci, că interesul reclamantului nu este de a aduce un beneficiu real comunitatii locale, ci de a sprijini investitor privat în detrimentul adevăratului proprietar căruia imobilul i-a fost preluat abuziv;
- d) În plus, expertul care a cercetat imobilul la fata locului a constatat ca terenul era liber, neocupat de niciun element;
- e) Certificatele de urbanism emise de reclamant nr. 375/2002 si nr. 1568/2004 releva că terenul se afla în folosinta gratuită a primăriei de sector in vederea edificării unui ansamblu de constructii cu funcțiuni multiple, fără a se indica utilitatea publica; instanta va avea in vedere că Certificatul de urbanism este actul public emis de autoritatile administratiei publice locale, prin care se fac cunoscute solicitantului elementele care caracterizează regimul juridic, economic si tehnic al unui imobil; cum după emiterea celor 2 hotarari ale CGMB (95/1998 și 147/1999) nu se relevă regimul juridic de utilitate publică, rezultă ca nici măcar scriptic terenul nu figura în evidentele reclamantului ca fiind afectat de un obiectiv de utilitate publică; la aceleasi concluzii a ajuns si Comisia

de aplicare a Legii nr. 10/2001 din cadrul Primăriei Municipiului București care fiind sesizată cu o cerere de reanalizare a dosarului în care s-a emis dispoziția în cauză, dar și alte dispoziții, a constatat că verificările asupra Certificatelor de urbanism nr. 375/18.03.2003 și 1568/17.06.2004 eliberate de reclamant au condus la concluzia că terenurile nu sunt afectate de elemente de sistematizare, de investiții și nu sunt afectate de construcții.

- f) Oricum, PUZ-ul aprobat în anul 1999 nu mai era în perioada de valabilitate la data emiterii Dispoziției contestate în cauză; prin urmare, imobilul nu se afla în ipoteza invocată de instanța de apel. Că lucrurile stau așa rezultă din următoarele:
- ✓ Ca regulă generală un PUZ are durata de valabilitate menționată în cuprinsul acestuia, iar lipsa stabilirii de către emitent a duratei de valabilitate reprezintă un motiv de nelegalitate, astfel cum a fost reținut în jurisprudența instanțelor de judecată;
  - ✓ În plus, la o analiză comparativă a certificatelor de urbanism reținute de instanța de apel (375/2002 și 1568/2004), vom constata o diferență importantă: în cel din 2002 se reține ca mențiunile privind regimul juridic, economic și tehnic este certificat în temeiul reglementărilor documentației de urbanism expres indicată ca fiind, între altele PUZ Centru de Cartier Titan aprobat prin Hotărârea CGMB 147/1999, însă în cel din 2004 la aceeași rubrică nu se mai regăsește indicată documentația de urbanism; explicația este simplă: în 2004 documentația de urbanism privind Centrul de Cartier Titan nu mai era în vigoare.
  - ✓ În subsidiar, potrivit art. 3 din PUG adoptat prin Hotărârea CGMB 269/2000, „se abrogă toate prevederile contrare cuprinse în proiectele urbanistice anterior aprobate”; cum conținutul PUZ aprobat în 1999 nu a fost preluat în cadrul PUG aprobat prin Hotărârea CGMB nr. 269/2000, rezultă că acesta a fost abrogat expres indirect, ceea ce conduce la concluzia că la data emiterii Dispoziției contestate (18.05.2005) acesta nu se mai afla în ordinea juridică și deci nu mai putea fi reținut drept un impediment la restituirea terenului în natură; în acest sens, depunem anexat mapele 2 și 3 cu obiectivele de utilitate publică avute în vedere în PUG 269/2000 în care nu se regăsește Centrul administrativ Titan și nici Centrul de Cartier Titan.
  - ✓ Într-un al doilea subsidiar, oricum a intervenit caducitatea PUZ aprobat în 1999 pentru dispariția cauzei constând în nerealizarea scopului pentru care a fost emis, la un moment anterior Dispoziției de restituire în natură.

104. Atragem atenția că oricum cele dispuse de Consiliul General al Municipiului București prin HCGMB nr.95/1998 (respectiv că atribuirea terenului în folosință gratuită a Consiliului Local al Sectorului 3 se face în scopul realizării obiectivului de utilitate publică „Centrul Administrativ Titan” și toate actele administrative, inclusiv documentațiile de urbanism întocmite ulterior atât de Consiliul General al Municipiului București cât și de către Sectorul

3) nu mai au ca scop realizarea unui obiectiv de utilitate publică, motiv pentru care nu se justifică anularea titlului subsemnatei (a dispoziției de restituire).

105. Se constată astfel că în timp ce HCGMB nr.95/28.05.1998 (fila 188 Vol.I CAB rejudecare) prevede la art. 3 că pentru terenul ce face obiectul acestei hotărâri se va realiza un proiect de urbanism zonal (PUZ), ce va fi aprobat de către CGMB inclusiv sub aspectul procedurii de realizare a obiectivului de utilitate publică, prin HCGMB nr.147/24.06.1999 (fila 156 Vol.I CAB rejudecare) se aprobă planul urbanistic zonal (PUZ) pentru „Centrul de Cartier Titan“.
106. În discuție este nu o chestiune pur formală, de schimbare a denumirii proiectului în sine, ci o chestiune de fond, care privește în mod expres tema de program, funcțiunile aferente centrului de cartier, utilitatea și adresabilitatea lucrărilor ce urmau a fi realizate în baza acestei documentații de urbanism.
107. La baza HCGMB nr.147/24.06.1999, de aprobare a planului urbanistic zonal pentru „Centrul de Cartier Titan“ au stat atât Expunerea de motive a Primarului general și Raportul specialitate al Departamentului de Urbanism și Amenajarea Teritoriului -Direcția Generală de urbanism, Serviciul Documentații de urbanism (filele 159-161 Vol.I CAB rejudecare), cât și Avizul de Urbanism nr.3CA6/3 din 23.02.1999 al Departamentului Urbanism Amenajarea teritoriului din cadrul Primăriei Municipiului București (filele 163-164 Vol.I CAB rejudecare).
108. Rezultă foarte clar din aceste înscrisuri că „prin reglementările din documentație se rezolvă spațiile necesare centrului de cartier al sectorului 3 de importanță locală și orășenească, oferind totodată amplasamente pentru o serie de funcțiuni de interes pentru investitorii străini și autohtoni“. Așadar proiectul are în vedere în principal crearea de oportunități pentru investitorii străini și autohtoni și nu o reală utilitate publică.
109. Funcțiunile sunt mult mai detaliate în cuprinsul Avizului de Urbanism nr.3CA6/3 din 23.02.1999, unde la PCT.III se avizează: administrație publică (1), servicii-birouri-hotel (2), comerț en detail și alimentație publică (3), cultură și culte (4), agrement-loisir inclusiv spații publice amenajate, plantate sau nu (5), gararea autovehiculelor în construcții și spații publice special amenajate (6).
110. Și mai clar se prevede în finalul acestui aviz că autorizarea construcțiilor din subzonele cuprinse în PUZ se va face conform prevederilor Ordinului MLPAT 91/1991, respectiv prin PUD8, documentații ce vor fi întocmite prin concurs în colaborare cu PMB-DUAT, iar că avizul în discuție poate fi folosit numai după aprobarea documentației de urbanism de către CGMB și are o valabilitate de 2 (doi) ani de la emitere. Prin urmare, perioada de valabilitate a documentației de urbanism era expirată la data emiterii Dispoziției de restituire, motiv pentru care nu mai putea fi reținută ca fiind un impediment la restituirea în natură.
111. În plus, lipsa caracterului de obiectiv de utilitate publică a proiectului rezultă și din contractul de concesiune în care se rețin următoarele:

---

⁸ Niciun plan de urbanism de detaliu nu a fost întocmit în baza PUZ-ului anterior restituirii prin dispoziția atacată

- a) Art.1 - obiectul concesiunii este întreg terenul, mai puțin suprafața aferentă construcției Primăriei Sectorului 3;
  - b) Art. 2.1 alin. (2 și 3) - prima autorizație de construire și primul lot/segment pe care se va construi este cel care conține centrul comercial și clădirea Primăriei Sectorului 3, determinarea suprafeței exacte a terenului aferent acestora urmând a fi determinat prin PUD aprobat în condițiile legii;
  - c) Art.3.1. - toate bunurile realizate de concesionar, cu excepția clădirii primăriei Sectorului 3 și anexelor sale pe acest teren, vor rămâne, la încetarea concesiunii din orice motiv, în proprietatea exclusivă a concesionarului.
  - d) Art.9.2. - cesionarul are dreptul de a folosi și a culege fructele terenului ce fac obiectul concesiunii;
  - e) Art.9.4. - cesionarul are dreptul de a lua orice decizie "pentru alegerea subiecților cărora le va transfera propriile drepturi de proprietate asupra imobilelor realizate sau în curs de realizare";
  - f) Art.16.1. - pentru cazurile de utilitate publică, conform Constituției, concesiunea poate fi răscumpărată, concedentul asigurând în prealabil despăgubirile corespunzătoare valorii investițiilor imobiliare și a fondurilor de comerț;
  - g) Art.24 - în tot timpul concesiunii sau la sfârșitul ei, concesionarul are un drept de preemțiune pentru cumpărarea terenului ce face obiectul prezentei concesiuni.
112. Prin urmare, nimic din acest contract de concesiune, încheiat (conform chiar preambulului său) în baza HCGMB nr.147/24.06.1999 prin care se aprobă PUZ „Centru de Cartier Titan” nu denotă caracterul de utilitate publică a proiectului aprobat, așa cum greșit reține instanța de apel.
113. După anularea acestui contract de concesiune prin sentința arbitrală nr.70/22.03.2004 Primăria Sectorului 3 procedează la emiterea unui nou certificat de urbanism nr. 1568/17.06.2004 (fila 185 vol I CAB rejudecare), cu aceleași date referitoare la regimul economic și regimul tehnic ca și certificatul de urbanism emis cu doi ani înainte, cu invocarea aceluiași PUZ avizat prin Aviz de Urbanism nr.3CA6/3 din 23.02.1999 și în baza aceluiași HCGMB nr.147/1999 de aprobare a PUZ-ului.
114. Lipsa caracterului de obiectiv de utilitate publică a Centrului de Cartier Titan rezultă și mai pregnant din documentele noii licitații pregătite de Primăria Sectorului 3 în vederea concesionării aceluiași teren. În instrucțiunile pentru ofertanți, la capitolul „ÎN PLICUL EXTERIOR (ELIGIBILITATE)” -Fila 255-, la pct.11 se cere ofertantului să aibă acceptul de principiu sau scrisoare de intenție din partea unor utilizatori semnificativi care să acopere

⁹ A carei valabilitate încetase la data de 23.02.2001

funcțiunile principale ale conceptului de mall (Operator Cinema Multiplex și/sau Operator Supermarket și/sau Operatori Food Court)¹⁰.

115. În instrucțiunile pentru ofertanți, la capitolul „ÎN PLICUL INTERIOR” -Fila 256-, la pct.4 se cere ofertantului să prezinte un plan scara 1:5000 a unei zone de interes de 35.000 -40.000 m.p., construită la sol, în care să fie cuprins și amplasamentul Primăriei Sectorului 3.
116. În Anexa nr.2 „CAIET DE SARCINI” - Filele 268-271-, dincolo de faptul că se invocă chiar la pct.1 Obiectul contractului certificatul de urbanism și HCGMB nr.147/1999, se identifică la pct.3. „Caracteristicile investiției” ce anume se va realiza pe terenul concesionat, adică:
- (i) -Sediul Primăriei Sectorului 3 = 4.000 m.p.
  - (ii) -Centru comercial tip Mall = ... m.p.;
  - (iii) -Spații recreative și întreținere = ...m.p.
  - (iv) -Spații parcare =..... m.p.
  - (v) -Regim de înălțime = ...m.p.
117. Din corelarea prevederilor de mai sus cu cele ale alineatului 2 al aceluiași punct rezultă că numai suprafața construită la sol a sediului Primăriei, respectiv 4.000 m.p., prezenta interes pentru Sectorul 3, proporțiile parametrilor celorlalte caracteristici ale investiției fiind lăsați la latitudinea ofertantului.
118. În Anexa nr. 3 - Criterii de Evaluare - filele 272-277 -, între criteriile eliminatorii se regăsește la pct.7b acel acord de principiu din partea unor utilizatori semnificativi care să acopere funcțiunile principale ale conceptului de mall (Operator Cinema Multiplex și/sau Operator Supermarket și/sau Operatori Food Court).
119. Din toate actele analizate rezultă clar că singurul obiectiv ce poate fi apreciat de utilitate publică este sediul Primăriei Sectorului 3 care, potrivit Caietului de sarcini pentru noua licitație privind concesiunea, avea exact o suprafață de 4.000 m.p. Între timp însă, primăria are un sediu nou, respectiv cel din calea Dudesti în care deja a investit 5.000.000 Eur conform datelor publice din presa¹¹, motiv pentru care nu mai putem discuta în prezent de necesitatea unui alt sediu de primărie de sector.
120. În al doilea rând, legea nu prevede ca impediment la restituirea în natura simplă destinație a imobilului de construire a unor noi obiective de utilitate publică; tocmai de aceea, este relevantă situația de fapt a imobilului și tocmai în acest context ICCJ a dispus să se facă cercetări și să se administreze probe cu privire la starea de fapt de la fața emiterii dispoziției; cum starea de fapt rezultată în urma administrării probatoriului a relevat caracteristica terenului ca fiind liber, neocupat, soluția juridică corectă ar fi fost menținerea

¹⁰ Aceeași cerință se regăsește și în Anexa nr.3 cuprinzând criteriile de evaluare filele 272-273, la pct.7

¹¹ <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/social/primaria-sectorului-3-se-muta-in-sediul-de-cinci-milioane-de-euro-482513>

valabilității Dispoziției și respingerea cererii reclamantului. Asadar este irelevant ca se puteau executa lucrări parte a unui obiectiv de utilitate publică, astfel cum reține instanța de apel la pag. 13, par. 4 din Decizia recurată, câtă vreme acestea nu au fost nici macar demarate. De fapt, contrar mențiunilor instanței de apel de la pag. 14 par. 1 din decizia recurată, nu a avut loc doar anularea unui singur pas de punere în practică a Hotărârii 95/1998, ci nu s-a efectuat nici macar o primă etapă de punere în executare până la data restituirii contestate.

121. Art. 10 alin. (1) din Legea 10/2001 stabilește că “în situația imobilelor preluate în mod abuziv și demolate total sau parțial, restituirea în natură se dispune pentru terenul liber și pentru construcțiile rămase nedemolate, urmând să se respecte documentațiile de urbanism legal aprobate”. Simpla lectură a textului indică regula potrivit căreia se restituie în natură terenul liber, cu respectarea documentației de urbanism legal aprobată, ceea ce înseamnă că fostul proprietar dobândește în natură terenul dar are obligația de a se supune parametrilor tehnici din documentația de urbanism.
122. Mai mult, raportându-ne la alin. (2) al art. 10, constatăm că acesta prevede că “în cazul în care pe terenurile imobilelor preluate în mod abuziv s-au ridicat construcții, persoana îndreptățită poate obține restituirea în natură a părții de teren rămase liberă, urmând să se respecte documentațiile de urbanism legal aprobate”. Așadar și dacă s-ar fi realizat în parte vreă construcție a obiectivului de utilitate publică reținut de instanță, atunci parata tot ar fi primit în natură terenul liber. Cu atât mai mult, dacă nu s-a ridicat nicio construcție efectiv, terenul era liber și deci restituibil.
123. Oricum, terenul în cauză nu se află oricum în sfera de cuprindere a art. 10 din Legea nr. 10/2001 deoarece nu este vorba de un teren pe care să se fi aflat vreodată construcții care să fie fost demolate total sau parțial.
124. Aceste texte trebuie corelate și cu art. 6 alin. (1) din Legea 10/2001 în forma în vigoare la data emiterii dispoziției potrivit căreia “prin imobile, în sensul prezentei legi, se înțelege terenurile, cu sau fără construcții, cu oricare dintre destinațiile avute la data preluării în mod abuziv, precum și bunurile mobile devenite imobile prin încorporare în aceste construcții, inclusiv terenurile fără construcții afectate de lucrări de investiții de interes public aprobate, dacă nu a început construcția acestora”; textul vizează situația terenurilor cu privire la care erau aprobate lucrări de investiții de interes public, dar pentru care nu începuse construcția acestora; în consecință, și dacă am admite că terenul era destinat realizării unor construcții parte a unui obiectiv de interes public, câtă vreme nu începuse construcția, se impune restituirea în natură, adică aplicarea regulii Legii 10/2001 și nu a excepției care trebuie să fie de strictă aplicare.
125. În al treilea rând, argumentele instanței de apel privind puterea de lucru judecat a sentinței 2375/2006 a Judecatoriei Sector 3 cu privire la reținerea caracterului de utilitate publică a obiectivului sunt gresite deoarece au putere de lucru judecat considerentele deciziei ale unei hotărâri judecătorești și nu orice simplă mențiune dintr-o hotărâre, fie ea și irevocabilă. În cazul acestei sentințe se face doar referire la Hotărârea CGMB nr. 95/1998 și se reține

continutul acestui act, fara ca instanta sa faca o judecata asupra acestor chestiuni de natura a sustine solutia din dispozitiv. În consecinta, nu este incidenta puterea de lucru judecat in sensul retinut de instanta de apel.

126. În al patrulea rând, instanta de apel a respins in mod gresit apararea Municipiului Bucuresti privind incidenta art. 10 alin. (4) din legea nr. 10/2001 cu motivarea ca textul a fost introdus abia la 22.07.2007, deci dupa emiterea dispozitiei contestate, întrucat rationamentul din acest text exista în Lege la data emiterii dispozitiei, sub forma art. 6 alin. (1), aspect ignorat de instanta de apel. Mai mult, este injust ca partea sa fie afectată în drepturile sale dupa cum notificarea sa a fost solutionată cateva luni mai devreme de a interveni clarificarea textului de lege deoarece nu ne aflăm în fata unei reale modificari a continului legii, ci doar în fata unei clarificări.
127. În al cincilea rând, pe calea unei norme de aplicare a legii nu se poate modifica insusi sensul textului care se doreste a fi explicat prin norma. In concret, invocăm ca o normă juridica inferioara nu poate modifica legea, iar restrangerea dreptului de proprietate nu se poate realiza decat prin lege, astfel cum am motivat mai sus cand am facut analiza efectelor art. 53 coroborat cu art. 44 din Consttutie.
128. Mai mult, având în vedere dispozițiile art. 108 alin.2 din Constitutie potrivit cu care hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor, dispoziții constitutionale care urmează a fi coroborate cu Legea nr. 90/2001 (în vigoare la momentul adoptării hotărârii de guvern discutate care aprobă normele de aplicare ale Legii nr. 10/2001), nu este permis ca pe calea normei de aplicare sa se schimbe sensul dispozitiei legale explicitate.

F. ATRIBUTIILE LEGALE ALE PRIMARULUI SECTORULUI 3 BUCUREȘTI NU VIZEAZĂ MOTIVELE DE NELEGALITATE INVOCATE PRIN CEREREA DE ANULARE A DISPOZIȚIEI NR. 4333/18.05.2005

129. Raportat la dispozițiile legale indicate in decizia de casare si avand în vedere constatările situatiei faptice a terenului de la data restituirii, astfel cum rezulta din concluziile raportului de expertiza întocmit în rejudecarea apelului, constatăm ca reclamantul nu are și nu avea un interes legitim în formularea cererii de chemare în judecată.
130. Astfel în considerentele Deciziei recurate instanța de apel reține incidența art. 81 alin. (2) lit. i) și j) din Legea nr. 215/2001, însă aceasta omite că aceste texte se referă la atribuțiile Consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București (autorități deliberative) și nu la atribuțiile primarului (autoritate executivă).
131. Atribuțiile primarului sunt reglementate prin art. 61, 63 cu raportare la art. 83 din Legea nr. 215/2001 în forma valabilă la data învestirii instantei (29.03.2012), iar motivele de nulitate invocate în prezenta cauză de reclamant nu intră în sfera de atribuții stabilită prin textele indicate.
132. În consecință, se impune concluzia că reclamantul nu avea interes în formularea acțiunii.

G. DECIZIA A FOST PRONUNȚATĂ CU APLICAREA GREȘITĂ A DISPOZIȚIILOR ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CEDO, ART. 20, ART. 44 DIN CONSTITUȚIA ROMÂNIEI, ART. 6, PAR. 1 DIN CEDO, PRINCIPIUL ASIGURĂRII SECURITĂȚII CIRCUITULUI CIVIL ȘI STABILITĂȚII RAPORTURILOR CIVILE

133. Instanța de apel a dispus nulitatea absolută a dispoziției de restituire constatând că prin această soluție nu au fost încălcate rigorile art.1 din Protocolul nr.1 la CEDO si nici cele cuprinse în CEDO. Concluzia instanței de apel este greșită, astfel cum vom demonstra în continuare.
134. Subsemnata am invocat că beneficiez de un bun în sensul Convenției, bun reprezentat de dispoziția Primarului Municipiului București nr. 4333/2005 prin care s-a dispus restituirea în natură a imobilului situat în București, str. Constantin Brâncuși, nr. 2A. sector 3 București. În susținerea acestui argument am invocat jurisprudența CEDO (hotărârile pronunțate în cauzele Drăculeț c. României - par. 40,41, Ioan c. României/iulie 2008 - par. 42-46, Mănciulescu și Dobrescu c. României).
135. Raportat la această jurisprudență, actul administrativ emis în baza Legii nr.10/2001 constituie un „bun” în sensul Convenției (decizia Ioan c. României/iulie 2008, Drăculeț c. României, Manoilescu și Dobrescu c. României), persoana îndreptățită și careia i-a fost restituită proprietatea prin emiterea deciziei fiind îndreptățită să aibă convingerea că se va putea bucura în continuare de dreptul recunoscut prin emiterea actelor de restituire în natură.
136. Cu toate acestea Curtea de Apel considera eronat ca subsemnata nu beneficiez de un „bun” în sensul CEDO, pe motiv ca nu a existat o procedură judiciară care să confirme dreptul de proprietate. Însă instanța nu a avut în vedere faptul că Dispoziția de restituire în cauză a fost emisă în executarea unei hotărâri judecătorești. Astfel subsemnata am obținut o hotărâre prin care instanța a constatat că sunt persoană îndreptățită și că dețin un drept de proprietate, motiv pentru care a obligat Municipiul București să emită dispoziția.
137. Art.1 din Protocolul nr.1 tinde în esență să protejeze individul împotriva oricărei ingerințe din partea statului și a reprezentanților din teritoriu și instituie obligativitatea ca statul să respecte dreptul de proprietate și de a se abține de la orice fapt prin care ar putea aduce atingere acestui drept (cauza Ioan c. României).
138. Având în vedere că este o ingerință, urmează ca instanța să analizeze dacă aceasta este justificată. Respectiv, să stabilească dacă această ingerință a intervenit pentru o cauză de utilitate publică și dacă este prevăzută de lege.
139. De altfel, CEDO a apreciat constant în practica sa că autoritățile administrative au obligația de a verifica îndeplinirea cerințelor legale, inclusiv a celor de natura/ordin procedural, iar

greșelile acestora nu pot avea consecințe asupra particularilor în măsura în care nu se reține o culpă în sarcina acestora din urmă (a se vedea mutatis mutandis, cauza Drăculeț c. României, nr.20294102, paragraful 40).

140. Potrivit art. 25 alin.4 din Legea nr.10/2001, dispoziția de restituire în natură face dovada dreptului de proprietate, este un înscris autentic și constituie titlul executoriu pentru punerea în posesie după îndeplinirea formalităților de publicitate imobiliară. În plus, potrivit art.2 din legea nr.10/2001, dreptul de proprietate asupra imobilului nu a ieșit din patrimoniul subsemnatei, aspect care face aplicabil art. 1 din Protocolul nr. 1 aditional la CEDO.
141. Totodată în aplicabilitatea dispozițiilor Legii nr.10/2001, relevant este și caracterul abuziv al preluării imobilului, aspect care nu îndreptățește autoritatea emitentă a dispoziției de restituire sau reclamantul a justifica un „bun” în sensul Convenției.
142. Contrar argumentelor instanței de apel care asimilează acțiunea în constatarea nulității absolute cu acțiunea în revendicare prin comparare de titluri, din punct de vedere al efectului juridice, atunci când admiterea acțiunii face ca una dintre persoanele ce exhibă un titlu să piardă totuși proprietatea deținută până atunci, efectele acțiunii în constatarea nulității are ca efect repunerea părților în situația anterioară (în speță bunul ar reîntra în patrimonial Municipiului București, care l-a deținut fără titlu valabil), în timp ce efectul acțiunii în revendicare este acela că bunul reîntra în posesia adevăratului proprietar.
143. Or, în speță, reclamantul nu justifică un titlu de proprietate, pentru a fi în situația comparării de titluri. Mai mult, nici intimatul Municipiului nu poate opune un titlu valabil, din moment ce preluarea a fost abuzivă.
144. Astfel, potrivit art.2 alin.2 din Legea nr.10/2001, persoanele ale căror imobile au fost preluate fără titlu valabil își păstrează calitatea de proprietar avută la data preluării, pe care o exercită după primirea deciziei sau a hotărârii judecătorești de restituire, conform prevederilor legii.
145. În cauza de față, ca urmare a trecerii în proprietatea statului a unui imobil fără respectarea dispozițiilor din materia proprietății, se recunoaște, cu efect retroactiv, dreptul de proprietate al reclamantei, astfel cum reiese din dispozițiile arătate.
146. Consecința directă a celor expuse mai sus o constituie faptul că recurenta deține un bun, în sensul art 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și o astfel de preluare reprezintă o privare de bun, constituind o ingerință în dreptul de proprietate al recurteii.
147. Faptul că ulterior, printr-o serie de măsuri administrative și prin modificări factuale, autoritățile au schimbat destinația terenului, nu poate modifica regimul juridic al acestuia și nu poate crea un titlu valabil de proprietate pentru stat, aspect confirmat și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului - cauza Vergu contra României. Simpla declarație a legii

sau destinația public nu creează domeniul public, numai titlul de proprietate având această aptitudine¹².

148. În sensul deciziei menționate, nu destinația este important, ci dacă există titlu valabil de proprietate pentru stat.
149. Totodată, potrivit practicii CEDO, ingerința în dreptul de proprietate a subsemnatei trebuie să conducă la asigurarea unui just echilibru între cerințele de interes general ale comunității și imperativele protejării drepturilor fundamentale ale individului, care nu trebuie obligat să suporte o sarcină specială și exorbitantă (cauza Toșcuță și alții c. României). Prin această hotărâre s-a statuat în sensul că anularea unui titlu de proprietate contravine art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție.
150. În cazul nostru, nu s-a făcut vreo dovadă în sensul de a se arăta care sunt cerințele de interes general care să fi obligat la formularea acțiunii reclamantei și respectiv la obținerea unei soluții favorabile reclamantului.
151. În schimb, prevederile CEDO și ale Constituției României dispun imperativ cu privire la protejarea și garantarea drepturilor fundamentale ale omului, respectiv ale cetățenilor României, printre aceste drepturi aflându-se și dreptul de proprietate.
152. Curtea de Apel deși constată că, în acord cu hotărârile CEDO la care am făcut referire, există o ingerință în dreptul de proprietate al subsemnatei, (cauza Drăculeț, paragrafele 44, 50; cauza Ichim contra României, paragraful 38) consideră, contrar jurisprudenței CEDO că această ingerință este legală, necesară, destinată să prezerve interesul public, și nu este disproporționată atâta vreme cât potrivit legii nr.10/2001 persoanele cărora nu li se pot restitui imobilele în natură au dreptul la măsuri reparatorii prin echivalent prevăzute legal de legislația în domeniu a fi echitabile din perspectiva prejudiciului suferit în perioada comunistă.
153. Însă, CEDO a apreciat că autoritățile administrative au obligația de a verifica îndeplinirea cerințelor legale, inclusiv a celor de ordin procedural, iar greșelile acestora nu pot avea consecințe asupra particularilor, în măsura în care nu se reține o culpă în sarcina acestora din urmă. (a se vedea, mutatis mutandis, cauza Drăculeț c. României, nr.20294/02, pct.40, 06.12.2007).
154. Prin urmare, statul este responsabil pentru greșelile constând în emiterea unor titluri necorespunzătoare datorită neglijenței propriilor reprezentanți și nicio culpă nu poate fi reproșată celor care își văd anulate titlurile în cauze incubând statului și instituite tot de acesta (a se vedea cauza Jones c. României, unde se statuează, într-o materie similară, în privința anulării autorizației de restituire din motive imputabile autorităților, că statul are obligația de verificare a condițiilor înainte și nu după emiterea deciziei). În hotărârea Ichim c. României, Curtea reia același principii, în sensul că îndreptarea eventualelor greșeli ale

---

¹² ICCJ Secția I civilă - Decizia nr.1996/24.06.2014.

autorităților nu trebuie să afecteze particularii intereși în cauză, care au fost de bună-credință și care nu au profitat de o poziție privilegiată (*mutatis mutandis*, *Gashi c.Croației*, pct.37).

155. Dacă prin absurd, am accepta că există motive de nulitate absolută a dispoziției, niciunul din motivele invocate de reclamant nu sunt imputabile subsemnatei. Până la soluționarea notificării cu privire la acest imobil, subsemnata am dat dovadă de bună-credință, făcând diligențe pentru a afla care este situația juridică reală a imobilului, inclusiv la reclamant și depunând înscrisurile necesare în susținerea notificării. Prin urmare, nu mi se poate imputa nicio culpă, atât timp cât cauzele care ar conduce la nulitatea dispoziției incumbă statului, prin reprezentanții săi, și, cel mai grav, sunt instituite de acesta.
156. Astfel CEDO a statuat că anularea de către instanțele judecătorești a titlurilor de proprietate prin care s-au restituit imobile în temeiul Legii nr.10/2001, motivată de fapte imputabile exclusiv autorităților, fără a se reține vreo culpă în sarcina beneficiarilor, constituie o încălcare a art.1 Protocolul adițional nr.1 la Convenție, chiar și în cazurile în care s-ar dovedi existența unor cauze de interes public care să justifice anularea (cauza *Toșcuță și alții c.c. României*).
157. În consecință, anularea titlului de proprietate pentru cauze ce nu i se pot imputa ar constitui privarea subsemnatei de dreptul de proprietate, instituind față de mine o sarcină specială și exorbitantă, care ar rupe echilibrul între interesul general al comunității și imperativele protecției drepturilor fundamentale ale omului, constituind o încălcare a art.1 din Protocolul nr.1 din CEDO.
158. În concluzie nu se poate reține ca prin anularea dispoziției de restituire în natură s-ar menține un echilibru, prin faptul că legea specială prevede acordarea de măsuri reparatorii în echivalent, întrucât, cum deja s-a constatat, Fondul Proprietatea nu funcționează ceea ce înseamnă ca despăgubirile sunt iluzorii și deci reparatia efectivă a încălcării dreptului de proprietate nu se produce, subsemnatei fiindu-mi creat astfel un prejudiciu disproportionat.
159. Referitor la posibilitatea acoperirii prejudiciului în condițiile Legii 10/2001, CEDO a constatat că această lege, datorită procedurii greoaie, neclare și ineficiente cât și a faptului că Fondul Proprietatea nu funcționează în mod eficient, nu poate conduce la o reparație rapidă și efectivă a prejudiciului cauzat prin preluarea abuzivă a bunului, o astfel de reparație efectivă putându-se face doar prin restituirea în natură a bunului.

IV. CONCLUZII

160. Pentru toate motivele anterior prezentate, vă solicităm să admiteti recursul astfel cum a fost formulat.

1. În probatiune, solicitam admiterea probei cu inscrieri.
161. În drept: dispozițiile legale la care am făcut trimitere în cuprinsul prezentului memoriu c
recurs.

